

Participatief Platform Zoniënwood

P.V. van de tweede vergadering van werkgroep V «Jeugdbewegingen» van 17 juni 2004

Plaats: vzw Zonnebloem, Terhulpssteenweg 199, 1170 Brussel

Aanwezig:

Thierry Langendries (federale animator “Les Scouts” Bruxelles), Thais Pons (IGEAT), Emmanuel Poudelet (scoutsleider 8e BP Ste Anne Oudergem), A.-N. Scheurs (gebruikster) WWF: Frédéric Boutry, Annick De Beukelaer

Verontschuldigd:

Mone Bennekens (Educatief Bosbouwcentrum Groenendaal), Th. Bodson (utilisateur), A.-K. de Caritat, Francizka Claus (gebruikster), Christine Detrez (Gemeente Oudergem), Gino Eliano (Politiecommissaris zone Ukkel - Oudergem – Bosvoorde), Sandrine Godefroid (ICZO), Anne Gaeremynck (Regionaal Landschap, Zenne, Zuun en Zoniën), Michel Guillen (gebruiker), Didier Henin (Patro), Roger Langohr (gebruiker), Alain Lefebvre (Gemeente Oudergem), Arthur de Liedekerke (FFE), Jacques Sténuît (Liga van de Vrienden van het Zoniënwood), Nathalie Villafane (gebruikster).

1. Resultaten keuze subthema's

FB overhandigt de deelnemers een document met de resultaten van de stemming voor de keuze van de subthema's van de werkgroep. Gevolg gevend aan de verzending van 3 juni hebben 12 personen (*Mone Bennekens (Educatief Bosbouwcentrum Groenendaal), Lucia Cammarata (gebruikster), Franziska Clauss, (gebruikster), G. Eliano (Politiecommissaris zone Ukkel - Oudergem – Bosvoorde), Roger Langohr (gebruiker), Xavier Lejeune (Liga van de Vrienden van het Zoniënwood), Thais Pons (IGEAT), E. Poudelet (scoutsleider), XX, A. Staner (Association pour la Protection des Arbres), J. Stenuît (Liga van de Vrienden van het Zoniënwood), Nathalie Villafane (gebruikster)*) hun voorkeur kenbaar gemaakt.

Het grootste aantal stemmen ging naar volgende onderwerpen:

1. Opleidingsmodules «natuur en bos», bosbezoeken en sensibilisatie voor animatoren, jongeren, kinderen
2. Hoe kan men een dialoog tot stand brengen tussen beheerders (en andere gebruikers) en jeugdbewegingen en de uitwisseling van informatie bevorderen?
3. Speelterreinen (afbakening, (her)lokalisatie, kwaliteit,...)
4. Bosspelen, thema natuur – biodiversiteit.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de stemming:

<i>Thema's</i>	<i>ja</i>	<i>neen</i>	<i>totaal</i>
Reglementeringen, aanvraag tot goedkeuring voor spelen, beperkingen voor de toetreding van jeugdbewegingen tot het bos, verlaten van de wegen	5	4	1
Coördinatie van de wetgevingen in de drie gewesten	8	6	2
Speel terreinen (afbakening, (her)lokalisatie, kwaliteit,...)	8	2	<u>6</u>
Opleidingsmodules «natuur en bos», bosbezoeken en sensibilisatie voor animatoren, jongeren, kinderen	8		<u>8</u>
Bosspelen, thema natuur – biodiversiteit	7	2	<u>5</u>
Hoe kan men een dialoog tot stand brengen tussen beheerders (en andere gebruikers) en jeugdbewegingen en de uitwisseling van informatie bevorderen?	8	2	<u>6</u>
Plaats van de jeugdbewegingen in het bos, verdeling van de ruimte tussen de verschillende gebruikers, sensibilisatie van de gebruikers voor de realiteit van de jeugdbewegingen	4	3	1
<i>Andere thema's die worden voorgesteld voor WG V «Jeugdbewegingen»:</i>			

2. Organisatie van de werkzaamheden

De onderwerpen die gekozen zijn voor meer diepgaande studie worden besproken. Globaal zijn allen het eens over het belang van de subthema's die bij de stemming naar voor getreden zijn. Het wordt eenvoudiger gevonden om de onderwerpen «Speel terreinen» en «Bosspelen» samen te brengen onder eenzelfde subthema «Bosspelen, thema natuur-biodiversiteit en aanwezigheid van jeugdbewegingen in het Zoniënwood».

De deelnemers overlopen volgende subthema's:

Subthema A: Opleidingsmodules «natuur en bos», bosbezoeken en sensibilisatie voor animatoren, jongeren, kinderen

In de vormingscursussen voor (Franstalige) animatoren is het thema «milieu» voorzien, maar het is zeer (te) breed en facultatief. Enkele jaren geleden hield de «Réseau Vert de Terre» zich zeer actief bezig met sensibilisatie rond ecologie binnen de scoutsbeweging. Dit initiatief is nu wat stilgevallen maar de «Fédération des Scouts catholiques» zou van plan zijn om in de toekomst opnieuw rond dit thema te gaan werken.

Wat voor vorming zou nodig zijn?

Jongeren verwarren vaak «park» en «bos». Zij zijn niet op hoogte van het beheer, de reglementen en de actoren van het bos. Men zou de animatoren dus de basisbegrippen inzake «milieu, bos en biodiversiteit» kunnen bijbrengen en uitleggen waarom bepaalde maatregelen genomen worden, met het doel de verantwoordelijkheidszin van de jongeren aan te wakkeren en ze aan te zetten om zich anders te gaan gedragen (minder afval, bescherming van kwetsbare zones,...).

De groepen bestaan uit kinderen en jongeren. Men kan niet van hen verwachten dat ze even strikt zijn als volwassenen. Ze moeten een zekere speling krijgen. In hun leerproces is het belangrijk om hen uit te leggen waarom ze bepaalde zones niet mogen betreden (compacteren van de bodem, erosie, kwetsbare fauna en flora,...) in plaats van enkel restrictief op te treden.

Wie zou deze opleidingen moeten geven?

Als men wil dat deze vorming goed aanslaat bij jongeren, zal ze moeten gegeven worden door iemand die een goede terreinkennis heeft van het bos en die geen deel uitmaakt van de jeugdbewegingen. Bijvoorbeeld natuurgidsen of boswachters, die zo een positiever imago zouden kunnen verkrijgen en zouden kunnen uitleggen wat hun reële functie is in het bos (niet alleen als «politie»).

Hoe?

Om dit in de praktijk te brengen moet men erin slagen de animatoren van de jeugdbewegingen aan te trekken, die tijdens het hele jaar veel tijd moeten steken in de animatie van hun groepen. De opleidingen zouden moeten beantwoorden aan de belangstelling en de vragen van de jongeren. Indien ze niet aangepast zijn aan die doelgroep zal het resultaat uitblijven. De opleidingen tot sensibilisatie zouden eventueel gepaard kunnen gaan met bosbezoeken en met activiteiten zoals deelname aan acties voor het aanplanten van bomen, hameren,...

Subthema B. Hoe kan men een dialoog tot stand brengen tussen beheerders (en andere gebruikers) en jeugdbewegingen en de uitwisseling van informatie bevorderen?

Als gevolg van het voorstel in de Waalse boscode om te verbieden zich in het bos buiten de wegen te begeven, vrezen de jeugdbewegingen dat deze radicale stellingname zou worden uitgebreid tot de wegen in het Zoniënwoud. Het is wel duidelijk dat het BIM in zijn bosbeheer ook rekening houdt met de sociale en recreatieve rol van het bos. In het beheersplan van het Zoniënwoud worden de jeugdbewegingen aanzien als een volwaardige gebruikersgroep.

Teneinde de uitwisseling van informatie tussen het BIM en de jeugdbewegingen te bevorderen zou het ongetwijfeld nuttig zijn indien elke gesprekspartner zou beschikken over geactualiseerde gegevens van alle actoren van het bos. Er dient informatie te worden

verzameld om een lijst op te stellen van contactpersonen. Als deze lijst samengesteld is zou men een kleine jaarlijkse procedure moeten uitwerken voor de actualisatie ervan. Een basisnetwerk kan opgericht worden om de informatie te verspreiden bij zoveel mogelijk personen. Zo zouden de federaties als tussenschakel kunnen fungeren (een tiental contactpersonen van de scouts wereld in het Brussels gewest zouden de informatie aan de verschillende groepen kunnen overmaken). Zo zou het BIM bijv. kunnen meedelen welke zones in een bepaalde periode het meest geschikt en het kwetsbaarst zijn. De animatoren zouden beschikken over een telefoonnummer waar ze zouden kunnen vragen in welke zone ze een gegeven activiteit kunnen organiseren.

Er blijken ook weinig brochures over het beheer van het Zoniënwoud te bestaan die geschikt zijn voor een jong publiek. Men stelt immers vast dat de klassieke informatie bestemd voor volwassenen de jongeren niet bereikt. De deelnemers stellen voor om een folder over het beheer van het Zoniënwoud uit te geven die zich specifiek zou richten tot de jeugdbewegingen (met kaart van de beschermde kwetsbare zones en de speelzones, biodiversiteit,...). Deze kaart mag vergelijkbaar zijn met de kaart van het Zoniënwoud uitgegeven door het NGI, maar dan speelser en eenvoudiger.

Subthema C : Bosspelen, thema natuur-biodiversiteit en aanwezigheid van de jeugdbewegingen in het bos

Juridisch gezien beschouwt het BIM de jeugdbewegingen als groepen wandelaars en moeten ze op het huidige ogenblik dus geen aanvraag indienen om in het bos te spelen, behalve voor belangrijke manifestaties. Het is toegelaten om de wegen te verlaten, behalve in de beschermde zones.

De jeugdbewegingen vormen een belangrijke gebruikersgroep, namelijk 5000 tot 6000 Brusselse gebruikers in het Zoniënwoud. De groepen afkomstig uit de gemeenten aan de rand van het bos (Sint-Pieters Woluwe, Oudergem, Bosvoorde en Ukkel) gaan gewoonlijk naar de zones van het bos die te voet te bereiken zijn en die het dichtbij gelegen zijn. De groepen uit andere gemeenten gebruiken het openbaar vervoer om naar het bos te gaan. Men vindt ze dan ook vooral terug in de zones dichtbij halten van tram, bus of metro. Men kan stellen dat jeugdbewegingen vooral actief zijn aan de bosrand (tot 500 m of 1 km) langs de stadszone. Gezien de hoge concentratie aan gebruikers kan men zich voorstellen dat bepaalde plaatsen aan een zware druk onderhevig zijn (Rood Klooster, Verdonken Kinderen,...). Aangezien de groepen geneigd zijn om systematisch naar dezelfde zones te trekken, zouden sommige zones schade kunnen ondervinden (probleem van sluikingangen) indien er geen sensibilisatie gevoerd wordt.

De «speelterreinen» (en «speelpleinen») beantwoorden niet aan de vraag van de jeugdbewegingen. Deze hebben meer behoefte aan «boszones», met bomen en dood hout dat ze kunnen oprapen om kampen te bouwen. De jeugdbewegingen trekken naar het bos om in contact te zijn met de natuur en om onder elkaar te zijn (zonder groepen andere kinderen te kruisen). Ze geven de voorkeur aan «wilde zones», die niet ingericht zijn, met veel dood hout, geheimzinnigheid en «wanorde», gunstig voor spel en creativiteit, in plaats van al te geordende delen zoals de zones van de beukenkathedraal.

In de toekomst zou het BIM moeten verder gaan met het herstellen van beschadigde zones en het beschermen van kwetsbare zones. Inderdaad, volgens het Beheersplan zou 30%

van het bosoppervlak als beschermde zone kunnen worden beschouwd. De deelnemers stellen voor dat aan de hand van een bewegwijzering die duidelijk is voor kinderen (paaltjes en bakens) de beschermde zones (kwetsbare zones, verboden toegang) worden afgezet en de recreatiezones (waar men de wegen mag verlaten) worden aangegeven.

3. Te doen voor volgende vergadering:

Er wordt overeengekomen dat FB:

- de gegevens verzamelt van de regionale verantwoordelijken en van de actoren van het bos;
- een document opstelt dat de punten van het beheersplan van het BIM vermeldt die betrekking hebben op jeugdbewegingen;
- informeert naar de mogelijke acties en de haalbaarheid van de eerste voorstellen.